

EU KOMMER IGEN

CECILIA STEGÖ CHILÒ

Det europeiska samarbetet förefaller alltid att göra några missmodiga. Det ligger i den goda sakens natur. Och är därför inte så mycket att bry sig om.

De flesta av våra mest inflytelserika EU-kommentatorer har bestämt sig för att 1996 och de resterande åren fram till det magiska sekelskiftet inte kommer att bli någon bra tid för det europeiska samarbetet. Europa mår dåligt, europatanken pyton. EU är handlingsförlamat och hela samarbetet riskerar att haverera eftersom politikerna inte kommer att klara att hantera en lång rad svåra och delvis motstridiga framtidsfrågor.

Är det verkligen så illa? Knappast.

Ett är dock fullständigt klart. EU har fler och svårare uppgifter framför sig än någonsin tidigare i samarbetets historia. Och denna gång finns inga enkla politiska eller diplomatiska genvägar att ta till för att nå framgång.

Senast vid toppmötet i Madrid band EU:s stats- och regeringschefer upp sig ytterligare vid ett förverkligande av den ekonomiska och monetära unionen. Syftet var att undanröja tvivel, men ännu är unionen inte färdigdiskuterad, än mindre förverkligad. Att genomföra EMU kommer att kräva mycken politisk kraft. Och

fortfarande kan ekonomiska realiteter, i det korta perspektivet närmast omöjliga för politiken att förändra, fälla hela projektet.

Lika känslig är utvidgningsprocessen. I mer än fem år har EU nu hälsat de forna kommunistiska staterna i öst välkomna till Europa. I princip. Några efterlängtrade medlemskap har ännu inte beviljats och nu är tanken att medlemskapsförhandlingarna skall inledas först efter ett annat gigantiskt projekts slutförande. Det senare handlar förstås om regeringskonferensen (IGC) som skall se över Maastricht-avtalet.

Så kan alltså pessimisten känna vattenflödet på sin kvarn. Enbart regeringskonferensen öppnar för så många, svåra och söndrande frågor att en någorlunda vettig och fullt uppbackad lösning förefaller minst sagt osannolik. Och utan en ny fördragstext som tydligt pekar mot en utvidgning kommer nästa budgetprocess knappast att omfatta en konkret omprövning av den kostsamma jordbruks- och regionalpolitiken. Och utan en sådan och de nödvändiga institutionella förändringarna kommer Europas enande att dra ut ytterligare på tiden.

Det skulle innebära att inte ett utan båda EU:s klassiska hjul, integrationens och utvidgningens, slutar att snurra. Cykeln tappar fart, stannar och faller.

Som sagt, det är inget fel på den analysen. Särskilt om

CECILIA STEGÖ CHILÒ är ledarskribent i Svenska Dagbladet och Svensk Tidskrifts europakrönikör.

den inte följs av en förutsägelse om Europas undergång till följd av den omkullfallna cykeln. Ändå är det inte självklart att allt kommer att gå åt skogen. Och de flesta av de tillkortakommanden som EU-samarbetet nu uppvisar kan faktiskt också betraktas som något normalt och till och med positivt.

Den europeiska integrationsprocessen har sedan begynnelsen rört sig framåt i en valsliknande takt; två steg framåt och ett tillbaka. Under vissa perioder har cykeln inte bara stannat utan stått regelrätt parkerad. Att få saker och ting gjorda inom EEC, EG och EU har tagit sin tid. Och trots krigsgenerationens övergripande och värdeorienterade utgångspunkter har arbetet faktiskt varit mer praktiskt än visionärt och mer präglad av en balansering av nationella och ideologiska intressen än av europeisk idealism.

Unik harmoni

Detta är lätt att glömma efter det i alla avseenden speciella 80-talet. Den kraftiga högkonjunkturen dämpade den nationella politiska aktiviteten. Medborgarna var lagom intresserade av vad deras politiker höll på med. Samtidigt ebbade konfrontationen mellan höger och vänster i den central- och sydeuropeiska politiken ut. En unik harmoni – i samhället och i politiken – bäddade för en europeisk kraftsamling och ett förverkligande av i grunden mycket gamla samarbetsplaner, som den inre marknaden.

Att 90-talet ser annorlunda ut är inte så konstigt. Med decenniesskiftet kom inte bara de östeuropeiska revolutionerna som omkullkastade den västeuropeiska idyllen, utan också ett omslag i den politiska och ekonomiska konjunkturen. Maastricht-revolterna visade att folken inte alls ville räknas bort i de europeiska sammanhangen och politikerna tvingades att återvända hem där de fick ta itu med de stormande opinionerna och de ekonomiska svårigheterna.

Men minnena från 80-talet lever förstås kvar. Det var härliga dagar för många. I kommissionen var skissblocken

lika rena som stora. I politikerkeretsen, anförd av det historiska paret Kohl och Mitterrand, var stämningen så god att man till och med kunde kosta på sig att uppskatta den motspänstiga brittiska järnladyn. Och runt omkring allt detta återfanns observatörerna som starkt bidrog till att pumpa upp den så kallade feel-goodfaktorn. Bravo-ropen kom från så gott som alla europeiska eliter, inklusive de i massmedierna. Under 80-talet var det minsann inte bara ekonomier som blåstes upp ...

Mot bakgrund av kraften i väderomslaget från 80- till 90-tal kan man faktiskt se det som ett smärre under att den europeiska samarbetscykeln inte parkerades för länge sedan utan att EU-maskineriet har hakat på sin gamla vana att mala sig fram och söka kompromisser mellan olika intressen och värderingar. Det kanske inte är så tjusigt, och det höjer knappast några feel-goodfaktorer, men det kan visa sig nog så framgångsrikt, givet lite extra tid.

” Men minnena från 80-talet lever förstås kvar. Det var härliga dagar för många. I kommissionen var skissblocken lika rena som stora. I politikerkeretsen, anförd av det historiska paret Kohl och Mitterrand, var stämningen så god att man till och med kunde kosta på sig att uppskatta den motspänstiga brittiska järnladyn. ”

Så handen på hjärtat, pessimisten, ta bort de psykologiska effekterna av den svaga konjunkturen och säg vad som egentligen är sämre i dagens Europa i jämförelse med gårdagens.

Bättre ställt är i alla fall politikernas kontakt med sina väljare och uppriktigheten i europadebatten.

Och om det föder en bättre förankrad europatanke och ny kraft för samarbetet – ja då kommer EU-historien ännu en gång motbevisa dem som inte vill erkänna att valstakten är en naturlig – och i grunden god komponent – i det demokratiska samarbetet mellan Europas stater.